UUTISET

On väistämättä niin, että monet päätökset tällä hetkellä vievät kehitystä liittovaltion suuntaan. **TUTKIJA PAAVO SUNI, ELINKEINOELÄMÄN TUTKIMUSLAITOS**

Pankkeja valvova viranomainen tuskin pysäyttää euron kriisiä

Pankkien tiukempi valvonta voi lisätä vakautta ja luottamusta. Valvova viranomainen on yksi pykälä lisää liittovaltiokehityksessä.

EU:n viime perjantaina pidetyn huippukokouksen tärkein päätös oli yhteisen pankkivalvontaviranomaisen perustaminen. Ideana on, että viranomainen ylittäisi kansalliset rajat ja olisi politiikasta irrallinen valvoja.

Pääministeri **Jyrki Kataisen** (kok.) mukaan viranomaiselle kaavaillaan myös valtaa päättää pankkien saneeraamisesta.

”Tarvitaan objektiivinen ja riippumaton elin, joka pystyy hätätilanteessa järjestelemään pankkisektorin uudestaan”, Katainen sanoi Eurooppa-neuvoston jälkilöylyt-seminaarissa maanantaina.

Valvoja kuitenkaan tuskin pystyy pysäyttämään euron kriisiä, arvioi tutkija **Paavo Suni** Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksesta.

Viranomaisen tehtävä olisi tuoda vakautta horjuviin pankkeihin ja parantaa luottamusta talouteen. Tehtävän onnistuminen riippuu pitkälti siitä, mitkä ovat työkalut ja arvomerkit kauluksessa.

Suni arvioi, että valtaa tarvitaan melko paljon.

”Käytännössä viranomainen menee pankkiin, tutkii tilit ja antaa päätöksiä tekeville lausunnon siitä, onko toimittu oikein”, hän tuumaa.

Pankkeja EU:n lukuun valvovalla pitäisi olla enemmän valtaa, kuin kansallisilla valvojilla.

Euroopan keskuspankki EKP olisi valvonnassa osallisena ja mukana ovat aluksi euromaat. Järjestelmän pitäisi olla pystyssä vuoden loppuun mennessä.

Liittovaltioksi vai ei?

Vallan antaminen valvontaviranomaiselle on Sunin mielestä yksi askel lisää matkalla liittovaltioksi.

”On väistämättä niin, että monet päätökset tällä hetkellä vievät kehitystä liittovaltion suuntaan. Talouspolitiikka yhdistyy lisää ja euroalue korostaa yhteisten mekanismien tärkeyttä. Mutta kuinka pitkälle kehitys jatkuu on aivan eri kysymys”, Suni sanoo.

Liittovaltiokehityksen vastainen päätös sen sijaan on, että Suomi ei halua Euroopan pysyvän kriisirahaston (EVM) ostavan kriisimaiden velkakirjoja jälkimarkkinoilta.

Velkakirjojen ostaminen merkitsisi kriisimaiden velkojen ottamista yhteisille hartioille.

”Se olisi kiistatta lisännyt yhteisvastuullisuuden lisääntymistä ja ollut askel euromaiden yhteisen velan, eli eurobondien, suuntaan”, Pellervon taloustutkimuksen toimitusjohtaja **Pasi Holm** sanoi Ilta-Sanomissa.

Suomen lisäksi Hollanti vastustaa velkakirjojen ostamista.

Pankkeja ei vielä tueta suoraan

Huippukokouksessa päätettiin, että Espanjan pankkeja voidaan tukea suoraan EVM:n kautta. Päätökseen liittyy kuitenkin ehto, joka vaatii pankkien valvontaa.

Espanja toivoo, että maan pankkeja tuettaisiin suoraan. Jos rahat (arviolta 100 miljardia euroa) kierrätetään valtion kautta, nostaa se julkisen velan määrää kymmenen prosenttia.

Koska valvontamekanismia ei vielä ole, joutuu Espanja tyytymään siihen, että rahat kiertävät valtion kautta.

Huippukokouksessa ei päätetty vielä lisätuista. Espanjan tukemisesta väliaikaisen mekanismin (ERVV) kautta päätetään arviolta muutaman viikon kuluttua. Myöhemmin tukea hoitaa EVM.

Suomi aikoo pitää kiinni vakuusvaatimuksistaan.

AIMO VAINIO

SUSANA VERA/LEHTIKUVA

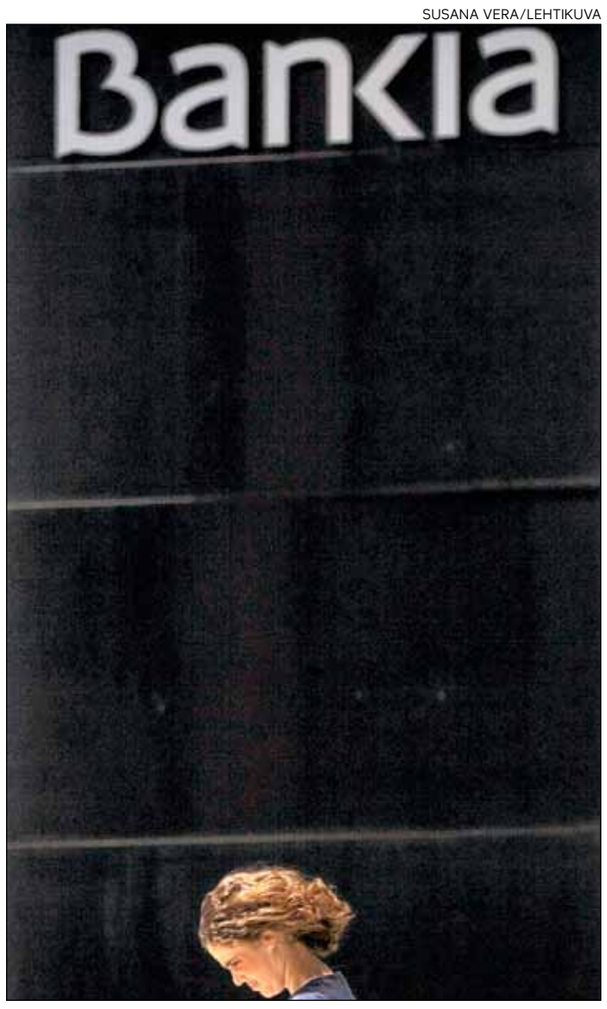

Nainen kulki espanjalaisen Bankia-pankin ohitse perjantaina. Espanjan neljänneksi suurin pankki tarvitsee pelastuakseen 19 miljardia euroa valtion rahoitusta.

EU-neuvotteluja käydään kellon ympäri

Pääministeri **Jyrki Katainen** (kok.) arvosteli maanantaina Eurooppa-neuvoston jälkilöylyt -seminaarissa EU:n huippukokouksien venymistä pikkutunneille. Viime perjantaina päättynyt EU:n vakaustoimintaa käsitellyt huippukokous kesti kellon ympäri. Pääministeri moitti käytäntöä, jossa kokoukset päättyvät aloitusajankohdasta riippumatta järjestään vasta aamuyöllä.

”Kokoukset aloitetaan iltapäivisin usein kello 15 ja ne päättyvät aina viiden aikaan aamulla. Onko tämä ihan fiksua? Olisi hyvä, että kokoukset pidettäisiin sellaiseen kellonaikaan, jolloin ihmiset olisivat kutakuinkin tolkuissaan”, Katainen kyseenalaisti.

Asiantuntija-arvioiden mukaan 24 tunnin yhtäjaksoinen valvominen vastaa yhden promillen humalatilaa, jolloin esimerkiksi autolla ajaminen on laitonta. Katainen ihmetteli EU-kokousten yötyöskentelyä, sillä aamuyön tunteina uusia päätöksiä ja politiikkaa hiotaan hyvin teknisistä ja yksityiskohtaisista asioista.

Kokouksissa luottamuspula

Pääministerin mukaan Eurooppan maiden välillä vallitsee valtava luottamuspula. Talouspoliittisiin ratkaisuihin on liitetty asioita, jotka eivät niihin kuulu. Eurooppa-henkeä on kyseenalaistettu, jos kaikkia ehdotettuja talousratkaisuja ei ole hyväksytty.

Talouskriisin aikana euromaille on muodostunut hyvin erilaisia intressejä. Tämä näkyy siinä, että neuvotteluissa osapuolet vetäytyvät kuoriinsa ja asiat eivät etene.

”On vaikea olla yhteisössä, jonka kokee omakseen, mutta samalla joutuu epäilemään kaverien motiiveja.”

Eduskunta töihin kesken lomien

Oppositio on syyttänyt aiemmin Kataista siitä, että hän ylitti toimivaltuutensa huippukokouksessa sopimalla, että ongelmapankkeja voidaan tukea suoraan. Pääministeri kiisti tämän.

Eduskunnan puhemies **Eero Heinäluoma** (sd.) sanoi maanantaina eduskunnan suuren valiokunnan kokouksen jälkeen, että eduskunta saattaa joutua kokoontumaan kesken lomiensa elokuussa käsittelemään Espanjan tukipakettia.

TANJA KORPELA

PÄIVÄN KYSYMYS

Naakkakanta on kasvanut kymmenen vuoden aikana selvästi.

Miten naakkoja torjutaan?

Miten naakkoja voi torjua, Hämeen elykeskuksen luononsuojeluyksikön päällikkö Pertti Heikkinen?

Tehokkain tapa naakkakannan pienentämiseen on rajoittaa niiden pesintää. Omakotitaloissa piipun päälle voi asentaa ritilän pesinnän estämiseksi. Muutkin mahdolliset pesintäpaikat kannattaa tukkia.

Naakka on rauhoitettu eläin ja kanta on lisääntynyt kymmenen vuoden aikana valtavasti.

Mitä haittoja naakoista on ollut viljelijöille?

Mansikanviljelijät ovat hakeneet poikkeuslupia naakkojen hävittämiseen. Naakat nokkivat kypsyviä mansikoita. Lupia on myönnetty muutama vuodessa. Fiksuna lintuna naakka oppii karttamaan paikkoja, missä voi saada hauleista.

SAARA NIKKARI

EURON KRIISISTÄ

Neuvottelut Kyproksen tuesta alkavat tänään

EU:n pysyvä vakausmekanismi EVM voi perustamissopimuksen mukaan tukea vain jäsenmaita. Nyt on epäselvää, pitääkö sopimusta muuttaa, koska perjantaina päätettiin tukea sen kautta pankkeja suoraan. Sopimuksen muuttaminen vaatisi hyväksymistä kansallisissa parlamenteissa.

EU-maiden johtajien huippukokouksessa perjantaina tehtiin vain vähän konkreettisia päätöksiä. Tärkein oli päätös yhteisen pankkivalvontaviranomaisen perustamisesta. Valvonnan perustaminen on ehtona pankkien suoralle tukemiselle EU:n pysyvästä vakausmekanismista (EVM). Se päätettiin myös kokouksessa. Valvonnan merkityksestä Suomelle ei ole vielä tietoa, sillä yksityiskohdista sovitaan myöhemmin.

Neuvottelut Kyproksen hakemasta tuesta alkavat tänään EU-komission, Euroopan keskuspankin ja Kansainvälisen valuuttarahaston (IMF) edustajien kanssa. Hallituksen arvellaan tarvitsevan kuitenkin vähintään 2,3 miljardia euroa rahoittaakseen tärkeimpien pankkiensa Bank of Cyprusin ja Cyprus Popular Bankin vajeita. Kypros on viides euromaa, joka turvautui avunpyyntöön. Kypros otti sunnuntaina virallisesti EU:n puheenjohtajamaan tehtävän Tanskalta.

Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen entisen toimitusjohtajan Sixten Korkmanin mukaan valtioiden ja pankkien välinen kytkös on eurokriisin ydin. ”Esimerkiksi Irlannin pankkijärjestelmä oli niin suurissa ongelmissa, että Irlannin valtion luottokelpoisuus meni saman tien, koska se on periaatteessa pankkijärjestelmän takuumies. Nämä kytkennät, ne levittävät kriisiä maasta toiseen ja uhanalaistavat koko Euroopan vakauden”, Korkman sanoi Ylen haastattelussa.

UUTISTAUSTA

Todellinen voittaja

EU-huippukokouksen jälkimainingeissa lehdet ovat täyttyneet arvioista, kuka aamulypsyksi venyneestä kokouksesta loppujen lopuksi sai mukaansa parhaat tuliaiset.

Ensimmäisenä voittajaksi julistautui Italian pääministeri **Mario Monti**. Markkinat kiittivätkin Italiaa pikaisella koronlaskulla.

Pian alkoi kuitenkin vahvistua käsitys, että voittaja oli sittenkin Saksa ja **Angela Merkel**.

Italia sai ympäripyöreitä lupauksia helpommista tukiehdoista, mutta Merkel riensi Suomen ja Hollannin säestämänä muistuttamaan, että lisää rahaa ei annettu, eikä anneta.

Sen sijaan Saksa sai läpi ajamansa pankkivalvontaviraston, joka vielä sijoitetaan EKP:n kylkeen Frankfurtiin. Pankkitukeakin maksetaan vasta kun uusi virasto on toiminnassa.

Ilma on sakeanaan avoimia kysymyksiä, mutta ainakin yksi mies lähti Brysselistä kotiin hymyssä suin.

Kotimaassaan Merkelin paluuta ei ole juhlittu. Hallituskumppanien mielestä liittokansleri antautui tielle, jonka päässä häämöttävät yhteisvastuu ja eurobondit.

Espanja on pitänyt viime päivät matalaa profiilia, mutta jalkapallon lisäksi maa päihitti Italian myös huippukokouksessa.

Espanjan pankkikriisi on nyt euromaiden yhteinen murhe.

Kaupan päällisiksi maan pankkituelta poistettiin suosituimmuusasema muihin velkojiin nähden.

Merkelin mukaan Espanjan kohdalla tehtiin poikkeus, mutta mitäköhän samanlaista pankkitukipakettia tarvitsevat kyproslaiset tästä ajattelevat? Etenkin kun eurojohtajien paperissa lukee, että ”samanlaisia tapauksia kohdellaan samanveroisesti.”

Entä miten kreikkalaisille perustellaan se, että heiltä vaaditaan lisää säästöjä samaan aikaan kun muut saavat helpotuksia?

Ilma on sakeanaan avoimia kysymyksiä, mutta ainakin yksi mies lähti Brysselistä kotiin hymyssä suin.

Irlannin pääministeri **Enda Kenny** sai runnottua kokouksen päätelmiin näennäisen tyhjänpäiväisen lauseen. ”Euroryhmä tarkastelee Irlannin finanssialan tilannetta parantaakseen edelleen hyvin toimivan sopeutusohjelman kestävyyttä.”

Markkinoille se riitti. Irlannin lainakorot laskivat alkuviikolla alimmalle tasolleen melkein kahteen vuoteen. Torstaina maa aikoo palata yksityisille lainamarkkinoille. Summa on pieni, mutta symbolisesti se irlantilaisille kuin itsenäisyyden palautus.

NIKLAS HOLMBERG

Pitkäaikainen karppaus riski sydämelle

Vähän hiilihydraatteja ja paljon proteiineja sisältävä ruokavalio lisää sydän- ja verisuonitautien riskiä, ilmenee ruotsalaistutkimuksesta.

Tutkimuksessa seurattiin 44 000:tta ruotsalaisnaista keskimäärin 15 vuotta. Sairastumisriski kasvoi noin viisi prosenttia, kun päivittäistä hiilihydraattien saantia vähennettiin 20 grammalla ja proteiineja lisättiin viidellä grammalla.

Tämä merkitsee karppaajien ryhmässä vuosittain neljää tai viittä ylimääräistä sydän- ja verisuonitautitapausta 10 000 naista kohden.

Vaikka määrä ei ehkä tunnu paljolta, se merkitsee kuitenkin tautitapauksiin 28 prosentin lisäystä, toteavat tutkijat. He ovat erityisen huolestuneita nuorista naisista, jotka omaksuvat ruokavalion moniksi vuosiksi.

STT

Suomi on kallein, Slovakia halvin euromaa

Suomen hintataso on euroalueen maista korkein, ilmenee Eurostatin tekemästä kansainvälisestä hintavertailusta.

Suomi ei kuitenkaan ole Euroopan kallein maa. Yksityisen kulutuksen kokonaishintataso on Suomea korkeampi Sveitsissä, Norjassa, Ruotsissa ja Tanskassa.

Tanska on kallein EU-maa. Sveitsi puolestaan on hintavin maa Euroopassa.

Liikenne, vaatetus ja hotellit maksavat

Eurostatin hintavertailussa hintatasoindeksit laskettiin eri tuoteryhmittäin.

Muihin maihin verrattuna liikennepalvelut ovat Suomessa kalliita. Suomi ja Ruotsi sijoittuvat koko vertailussa jaetulle kakkossijalle liikennepalveluiden hinnassa Norjan ollessa selvä ykkönen.

Suomi oli vertailun viidenneksi kallein maa paitsi yksityisen kulutuksen kokonaishintatasossa, myös vaatetuksessa, jalkineissa sekä ravintoloissa ja hotelleissa.

Suomi oli kuudenneksi kallein maa elintarvikkeiden ja alkoholittomien juomien sekä alkoholijuomien ja tupakan hinnassa laskettuna.

Ajoneuvojen sekä sähkön, kaasun ja muiden polttoaineiden hinnassa Suomi oli seitsemäs.

Kahdeksanneksi kalleimpia ovat huonekalut, matot ja sisustus sekä kodinkoneet.

Aivan kaikki ei sentään ole tyyristä Suomessakaan.

Viihde-elektroniikassa sijoitus on kolmastoista ja posti- ja tietoliikennepalveluissa vasta jaettu kahdeskymmenesneljäs sija yhdessä Bosnia-Herzegovinan ja Latvian kanssa.

Huomionarvoista on, että esimerkiksi Albaniassa on tuntuvasti kalliimmat posti- ja tietoliikennepalvelut kuin Suomessa.

Suomi keskimääräistä hintavampi maa

Kun EU:n keskimääräistä hintatasoa kuvataan luvulla 100, on Suomen vertailuluku 125. Ruotsilla luku on 128, Tanskalla 142, Norjalla 151 ja Sveitsillä 162.

Vertailun edullisin maa on Makedonia vertailuluvulla 45. Euroalueen maista hintataso on matalin Slovakiassa, jonka luku on 72.

EU:n halvin maa on Bulgaria, 51.

Vähiten eroja Euroopan maiden hintatasoissa on vaatteiden, viihde-elektroniikan ja kodinkoneiden hinnoissa. Suurimmat erot ovat alkoholijuomien ja tupakkatuotteiden hinnoissa.

Myös palveluiden hinnoissa on merkittäviä maakohtaisia eroja.

Eurostatin hintavertailuselvityksessä verrattiin noin 2 400 tuotteen hintoja EU:n 27 jäsenvaltiossa, viidessä EU:n ehdokasvaltiossa (Kroatia, Makedonia, Montenegro, Turkki ja Serbia) EFTA-maissa (Sveitsi, Norja ja Islanti) sekä Albaniassa ja Bosnia-Herzegovinassa.

Tilastot perustuvat Eurostatin European Comparison Programme -hintavertailuohjelmaan.

JUKKA KOIVULA

Keskimääräinen hintataso Euroopassa

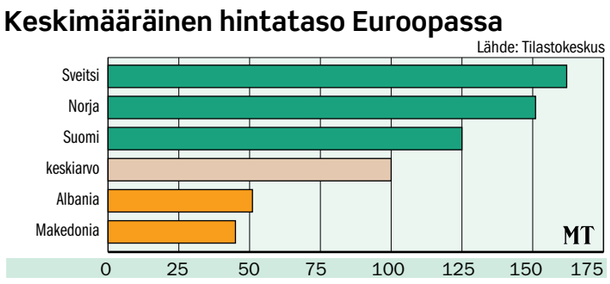

Liikennepalvelut

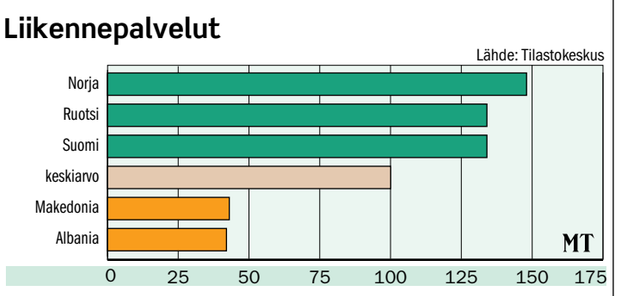

Elintarvikkeet ja alkoholittomat juomat

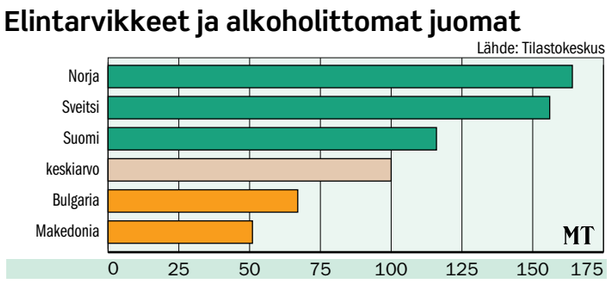

Posti- ja tietoliikennepalvelut

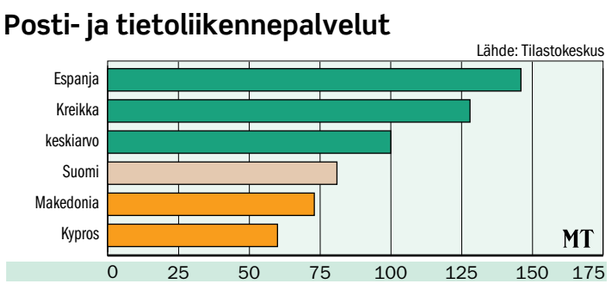

Suurin hintalappu Suomessa kertyy liikennepalveluille, kengille ja vaatteille. Posti- ja tietoliikennepalvelut ovat Euroopan mittakaavassa huomattavan huokeita.